

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/99/2025
Identifikačné číslo spisu:	0021201161
Dátum vydania rozhodnutia:	18.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:0021201161.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jany Haluškovej v spore žalobcu X. S., narodeného XX. S. XXXX, V. J. Q. XXX, zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD., s.r.o. Košice, Kováčska 28, IČO: 52 858 774, proti žalovaným 1/ S. P., narodenej XX. M. XXXX, E., E. XXXX/XXX, 2/ JRD Rakovec, družstvo, Rakovec nad Ondavou 389, IČO: 52 518 167, obaja zastúpení Advokátska kancelária SLAMKA & Partners s.r.o., Dolný Kubín, Radlinského 1735/29, IČO: 50 120 000, o určenie neplatnosti zmluvy, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 16C/38/2024, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 18. marca 2025 sp. zn. 6Co/7/2025, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej 1/ a žalovanému 2/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 18. októbra 2024 č. k. 16C/38/2024-551 žalobu zamietol (výrok I.) a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov konania od žalobcu s tým, že o výške tohto nároku bude rozhodnuté v osobitnom uznesení (výrok II.).

1.1. Žalobca sa žalobou domáhal určenia neplatnosti zmluvy o nepeňažnom vklade do družstva s právnou argumentáciou, že je podielovým spoluvlastníkom predmetných nehnuteľností a žalovaná 1/ ako podielový spoluvlastník previedla svoj spoluvlastnícky podiel na žalovaného 2/ bez toho, aby ho žalobcovi ako podielovému spoluvlastníkovi ponúkla na odkúpenie. Z uvedeného dôvodu žalobca sa listom zo dňa 04. 12. 2020 voči žalovaným dovolal neplatnosti predmetnej zmluvy o nepeňažnom vklade.

1.2. Okresný súd rozhodol vo veci (prvým) rozsudkom zo dňa 21. 10. 2022 č. k. 16C/17/2021-106 tak, že žalobe vyhovel a určil, že predmetná zmluva uzatvorená medzi žalovanou 1/ a žalovaným 2/ je neplatná. Vychádzal z názoru, že došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnostiam medzi

žalovanou 1/ a žalovaným 2/, pričom nejde o osoby blízke v zmysle § 116 OZ a bolo porušené predkupné právo spoluvlastníka tak ako to tvrdí žalobca, ktorý je tiež spoluvlastníkom predmetných nehnuteľností. Na základe podaného odvolania Krajský súd v Košiciach rozhodol rozsudkom sp. zn. 6Co/6/2023 zo dňa 21. 02. 2023 tak, že rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 21. 10. 2022 č. k. 16C/17/2021-106 potvrdil. Na základe žalovaným 2/ podaného dovolania NS SR uznesením sp. zn. 5Cdo/62/2023 zo dňa 27. 03. 2024 rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 21. 02. 2023 sp. zn. 6Co/6/2023 vo výrokoch II., III. a rozsudok Okresného súdu Michalovce z 21. 10. 2022 č. k. 16C/17/2021-106 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Michalovce na ďalšie konanie. Najvyšší súd vyslovil vo svojom rozhodnutí právny názor, že prevod spoluvlastníckeho podielu nehnuteľnosti medzi žalovanou 1/ ako členom družstva a žalovaným 2/ ako družstvom možno posudzovať ako prevod medzi blízkymi osobami podľa § 140 OZ a túto právnu otázku už vyriešil NS SR v rozsudku z 24. 01. 2024 sp. zn. 4Cdo/238/2022, kde uviedol, že z predmetných ustanovení zákona upravujúcich činnosť družstva vyplýva, že vzťah žalovaných má jednoznačne základ vo vzťahu družstva a člena družstva a v právach a povinnostiach vyplývajúcich z Obchodného zákonníka a zo stanov družstva. Členský podiel žalovaného 1/ predstavuje majetkovú účasť člena družstva na majetku družstva, teda na majetku žalovaného 2/. Intenzita ich vzájomného vzťahu je podľa názoru dovolacieho súdu v okolnostiach danej veci dostatočným dôvodom, prečo predmetný vzťah vykazuje vzťah blízkych osôb. Z uvedených dôvodov preto možno súhlasiť s názorom dovolateľa, že vzťah žalovaných 1/ a 2/ je potrebné považovať za vzťah blízkych osôb; vždy však takéto zistenie bude vyžadovať individuálne posúdenie každej veci.

1.3. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom parcely č. 174 o výmere 78 m² - zastavaná plocha a nádvorie a parcely č. 175 o výmere 87 m² - zastavaná plocha a nádvorie, ktoré sú zapísané na LV č. XXX, k. ú. V. J. Q.. Bolo tiež preukázané, že na LV č. XXX pre k. ú. V. J. Q. je ako podielový spoluvlastník v podiele 1/9 k celku vedený aj žalovaný 2/. Žalovaný 2/ nadobudol tento spoluvlastnícky podiel od žalovanej 1/ na základe zmluvy o nepeňažnom vklade, uzatvorenej dňa 03. 08. 2020 medzi žalovanou 1/ a žalovaným 2/. Na základe tejto zmluvy o nepeňažnom vklade bolo zapísané podielové spoluvlastníctvo k predmetnému podielu pre žalovaného 2/ a vklad bol povolený pod č. k. V2567/2020 zo dňa 04. 09. 2020 - 315/20. Žalobca sa dovolal neplatnosti predmetnej zmluvy o nepeňažnom vklade, ktorú uzatvorili žalovaná 1/ a žalovaný 2/ o prevode predmetného spoluvlastníckeho podielu právnym úkonom, ktorý adresoval 04. 12. 2020 tak žalovanej 1/ ako aj žalovanému 2/, pričom bolo dovolanie sa neplatnosti predmetnej zmluvy doručené obom žalovaným dňa 05. 02. 2021 do vlastných rúk.

1.4. Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa ust. § 137 CSP, § 40a, § 116, § 140 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), § 221 ods. 1, § 223 Obchodného zákonníka (ďalej len ObZ). Prioritne sa zaoberal tým, či v danom prípade bola predmetná zmluva o prevode spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti uzavretá medzi osobami blízkymi podľa § 116 OZ. Okresný súd vychádzal z rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/62/2023 zo dňa 27. 03. 2024, a tiež z rozsudku NS SR z 24. 01. 2024 sp. zn. 4Cdo/238/2022. V zmysle právneho názoru vysloveného v týchto rozhodnutiach NS SR, vzťah žalovaných 1/ a 2/ má jednoznačne základ vo vzťahu družstva a člena družstva a ich práva a povinnosti vyplývajú z Obchodného zákonníka a zo stanov družstva. V tomto prípade bolo preukázané, že žalovaná 1/ je členkou družstva - žalovaného 2/, a to od 13. 03. 2020 a jej členský podiel predstavuje majetkovú účasť člena družstva na majetku družstva, teda na majetku žalovaného 2/. Tak ako to vyslovil dovolací súd v tomto konaní, intenzita vzájomného vzťahu u žalovaných 1/ a 2/ je v okolnostiach danej veci dostatočným dôvodom, prečo predmetný vzťah vykazuje vzťah blízkych osôb. Vzťah žalovanej 1/ a žalovaného 2/ je vzťahom blízkych osôb, keďže v zmysle § 221 ods. 1 zák. č. 513/1991 Zb. - ObZ, družstvo je spoločenstvom neuzavretého počtu osôb a je založené za účelom podnikania, alebo zabezpečovania hospodárskych, sociálnych, alebo iných potrieb svojich členov. Podľa § 223 ods. 1 ObZ základné imanie družstva tvorí súhrn členských vkladov, na ktorých splatenie sa zaviazali členovia družstva. Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že motivácia činnosti družstva - žalovaného 2/ môže byť daná kritériom zisku, alebo zabezpečením hospodárskych, sociálnych, alebo iných potrieb svojich členov, čiže aj žalovanej 1/. Družstvo vždy sleduje cieľ uspokojovať záujmy svojich členov, a preto organizuje určitú činnosť hospodárskeho charakteru. Na základe uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, nakoľko predmetná zmluva o nepeňažnom vklade bola uzavretá medzi osobami blízkymi, ktorými sú žalovaná 1/ a žalovaný 2/, a preto v zmysle § 140 OZ, keďže ide o prevod blízkej osobe, nemá spoluvlastník - v tomto prípade žalobca, predkupné právo na odkúpenie

spoluvlastníckeho podielu. Okresný súd z tohto dôvodu žalobu zamietol.

1.5. O náhrade trov konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešným žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov v konaní od žalobcu s tým, že o výške tohto nároku bude rozhodnuté v osobitnom uznesení po právoplatnosti rozsudku (§ 262 CSP).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) v poradí druhým rozsudkom z 18. marca 2025 sp. zn. 6Co/7/2025 rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 18. októbra 2024 č. k. 16C/38/2024-551 potvrdil (výrok I.). Žalovaným 1/ a 2/ priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II.) a žalovanému 2/ priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu (výrok III.).

2.1. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolacie dôvody uplatnené žalobcom v odvolaní nie sú naplnené. Podstatou odvolacích námietok žalobcu bolo to, že súd prvej inštancie postupoval v rozpore s ustanoveniami CSP, konkrétne § 181 ods. 2, nakoľko nevyslovil predbežné právne posúdenie veci, ani neoznačil, ktoré skutkové tvrdenia sú sporné a ktoré nesporné, nevykonával žalobcom navrhnutý dôkaz (výsluch žalovanej 1/) a jeho námietka týkajúca sa nesprávneho právneho posúdenia otázky, či medzi žalovanými existuje vzťah blízkych osôb, z dôvodu ktorého by sa na prevod spoluvlastníckeho podielu nevyžadovalo uplatnenie predkupného práva.

2.2. Ohľadom právneho posúdenia otázky, či medzi žalovanými existuje vzťah blízkych osôb, z dôvodu ktorého by sa na prevod spoluvlastníckeho podielu nevyžadovalo uplatnenie predkupného práva odvolací súd uviedol, že v prípade kasácie v rámci dovolacieho konania najvyšším súdom platí, že odvolací súd a súd prvej inštancie ako súdy nižšieho stupňa sú viazané názorom vysloveným v rozhodnutí dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Skoršie rozhodnutia okresného a odvolacieho súdu boli uznesením NS SR sp. zn. 5Cdo/62/2023 zo dňa 27. marca 2024 zrušené a vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s vyjadreným názorom na danú právnu otázku. S poukazom na vyššie uvedené, nakoľko nedošlo k zmene skutkových ani právnych okolností a ani k zmene judikatúry, z ktorej vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení sp. zn. 5Cdo/62/2023, súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd v danom prípade nemali inú možnosť iba riadiť sa názorom vysloveným v uvedenom uznesení dovolacieho súdu, a to, že právnu otázku (či prevod spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti medzi žalovanou 1/ ako členom družstva a žalovaným 2/ ako družstvom možno posudzovať ako prevod medzi blízkymi osobami podľa § 140 OZ) možno pokladať za vyriešenú rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 24. januára 2024 sp. zn. 4Cdo/238/2022, kde dovolací súd v bode 23.4. uviedol, že z predmetných ustanovení zákona, ktoré sú citované v jeho predchádzajúcich bodoch, ako aj ďalších upravujúcich činnosť družstva vyplýva, že vzťah žalovaných má jednoznačne základ vo vzťahu družstva a člena družstva a o právach a povinnostiach vyplývajúcich z Obchodného zákonníka a zo stanov družstva. Členský podiel žalovaného 1/ predstavuje majetkovú účasť člena družstva na majetku družstva, teda na majetku žalovaného 2/. Intenzita ich vzájomného vzťahu (jeho kvantita či kvalita, respektíve súdmi nižších inštancií deklarované „benefity“) je podľa názoru dovolacieho súdu v okolnostiach v danej veci dostatočným dôvodom, prečo predmetný vzťah vykazuje vzťah blízkych osôb; vždy však takéto zistenie bude vyžadovať individuálne posúdenie každej veci. Z uvedených dôvodov možno preto súhlasiť s názorom dovolateľa, že vzťah žalovaných 1/ a 2/ je potrebné považovať za vzťah blízkych osôb.

2.3. Rovnako ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd odvoláciu námietku týkajúcu sa nesprávnych skutkových zistení a neúplne zisteného skutkového stavu, keď súd prvej inštancie nevykonával žalobcom navrhnutý dôkaz, a to výsluch žalovanej 1/. Konštatoval, že dovolací súd pri svojom zrušujúcom uznesení vychádzal zo skutkového stavu, ktorý pri opätovnom rozhodnutí súdu prvej inštancie zostal nezmenený, a preto vykonanie žalobcom navrhnutého dôkazu by bolo nevhodné, ako správne konštatoval súd prvej inštancie.

2.4. Aj keď žalobca dôvodne namieta, že okresný súd na pojednávaní dňa 18. 10. 2024 postupoval v rozpore s ustanoveniami CSP (§ 181), keď neurčil sporné skutkové tvrdenia, neoznačil dôkazy, ktoré vykoná resp. nevykoná, nepodal predbežné právne posúdenie veci, týmto nesprávnym procesným postupom súdu nedošlo k odňatiu jeho procesných práv v takej miere, že by tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Prvostupňový súd sa teda dopustil procesného pochybenia, ak na pojednávaní postupoval v rozpore s ustanoveniami CSP, keď neurčil sporné skutkové tvrdenia, neoznačil dôkazy, ktoré vykoná resp. nevykoná, nepodal predbežné právne posúdenie veci, napriek tomu však

nedošlo k odňatiu práva žalobcu na spravodlivý proces, pretože žalobca mal vedomosť o tom, aký postoj k žalobe zaujali žalovaní a mal sa možnosť k tomu vyjadriť v procese prípravy na pojednávanie (keďže listiny tvoriace obsah súdneho spisu boli stranám sporu priebežne vzájomne zasielané) a najmä svoje námietky mal možnosť uviesť aj v odvolaní, a preto reálne k porušeniu jeho práv nedošlo.

2.5. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol žalobca neúspešný, nemá preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania a vznikla mu povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania úspešným žalovaným. Odvolací súd preto priznal žalovaným 1/, 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia. Odvolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania, aplikujúc ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP. Žalovaný 2/ bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu proti žalobcovi vznikol nárok na náhradu účelne vynaložených trov dovolacieho konania. Z uvedeného dôvodu odvolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania tak, ako je to uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“), prípustnosť ktorého vyvodzoval z ust. § 420 písm. f) CSP.

3.1. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku odôvodnil nasledovne: Žalobca považuje za nesprávne právne posúdenie súdu prvej inštancie a aj odvolacieho súdu posúdenie prevodu vlastníckeho práva spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti medzi žalovaným v 1/ rade ako členom družstva a žalovaným v 2/ rade ako družstvom ako prevod medzi blízkymi osobami podľa ust. § 116 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 140 Občianskeho zákonníka.

Je toho názoru, že ak spoluvlastník vkladá spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti do spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorého je spoločníkom, ide v zmysle ust. § 140 OZ o prevod spoluvlastníckeho podielu na osobu jemu blízku, avšak je nutné dodať, že v týchto prípadoch ide predovšetkým o tzv. jednoosobovú spoločnosť, kde jedna a tá istá osoba je konateľom a zároveň spoločníkom spoločnosti, nejde o družstvo, ktoré má veľký počet družstevníkov, s vkladom 1 euro, ako je v tomto prejednávacom prípade a zároveň v žiadnom prípade nejde o problematiku porušenia predkupného práva, ale o problematiku vkladu spoluvlastníckeho podielu, čo sú úplne odlišné otázky. Tieto tvrdenia o blízkosti osôb medzi žalovanými sú absurdné, pričom má za to, že tvrdenie ohľadom blízkych osôb v nadväznosti na právnické osoby nemožno v danom prípade aplikovať, nakoľko tvrdenia o akejsi prepojenosti sú v tomto účelové, aby sa žalovaný vyhol porušeniu predkupného práva. Slovenská rozhodovacia prax spája kategóriu blízkych osôb predovšetkým s fyzickými osobami v súlade s Občianskym zákonníkom. Samozrejme je možné pripustiť aplikáciu tohto ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka aj pri právnických osobách, avšak nemožno to aplikovať automaticky, bez ďalšieho individuálneho posúdenia každého prejednávaneho prípadu, čo v danom prípade nenastalo, súdy vychádzali iba z tvrdení právneho zástupcu žalovaných, ktoré ale žalobca výslovne poprel.

Konštatovanie súdov o blízkosti osôb podľa ust. § 116 Občianskeho zákonníka by bolo možné teoreticky pripustiť vtedy, ak ide o vzťah fyzickej osoby k spoločnosti s ručením obmedzeným, v ktorej je táto fyzická osoba jediným spoločníkom a zároveň konateľom, čo je neprípustné v prejednávacom prípade, nakoľko žalovaný je družstvom s obrovským počtom členov s vkladom 1 eur. Je zaujímavé, že žalovaný tieto skutočnosti o prípadnej aplikácii vzťahu blízkych osôb pre právnické osoby vôbec neuvádzal vo svojej odpovedi na výzvy žalobcu pred začatím súdneho konania. Nemožno sa vôbec stotožniť ani s tým, že žalovaný v 1/ rade ako člen JRD Rakovec, družstvo - žalovaného v 2/ rade by ujmú žalovaného v 2/ rade ako jeho člen pociťoval ako ujmú vlastnú. V danom prípade nejde o blízke osoby, koncepcia Občianskeho zákonníka v nadväznosti na blízke osoby je bezpochyby viazaná primárne na fyzické osoby. Dodáva, že skutočnosť, či jedna osoba bude pociťovať ujmú spôsobenú inej osobe ako vlastnú ujmú a či to pociťuje dôvodne, prislúcha uvážiť a rozhodnúť súdom. Pri posudzovaní súd nemôže vychádzať z duševných stavov určitej osoby, ale najmä z hľadiska objektívneho a spoločenského. Súd teda posudzuje, či z hľadiska spoločenskej morálky - prihliadnuc na všetky dôležité okolnosti prípadu - môže určitá osoba dôvodne pociťovať ujmú spôsobenú inej osobe ako ujmú vlastnú. Z toho istého hľadiska sa posúdi - ak to bude v danom prípade rozhodujúce - aj pojem ujmy. Takýmto spôsobom súd prvej inštancie nepostupoval, riadne nešpecifikoval a neodôvodnil, v čom videl blízkosť osôb medzi žalovanými, a teda súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Odvolací súd len stroho, bez dôsledného skúmania tohto vzťahu, bez

doplnenia dokazovania v podobe výsluchu žalovaného v 1/ rade uzavrel, že ide o vzťah blízkych osôb. Odvolací súd vôbec neskúmal ani tú skutočnosť vyplývajúcu z ust. § 116 Občianskeho zákonníka, že iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Ani pred súdom prvej inštancie, ani v rámci odvolacieho konania sa sudy nezaoberali otázkou, a teda, či ujmu spôsobenú družstvu bude dôvodne pociťovať člen družstva ako ujmu vlastnú a naopak. Žalobca je presvedčený, že tento rozpor a nedostatok sa mal odstrániť, okrem iného, v podobe výsluchu žalovaného v 1/ rade.

Súd prvej inštancie nevykonával návrh na vykonanie dokazovania v podobe výsluchu žalovaného v 1/ rade, no aj napriek tomu rozhodol vo veci samej bez ďalšieho dokazovania. Sudy sa iba uspokojili s argumentmi právneho zástupcu žalovaných a uznesením Najvyššieho súdu SR, no neskúmali dostatočne skutkový stav veci, a preto dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym a nedostatočným skutkovým zisteniam. Súd prvej inštancie nevykonával takýto dôkaz, aj napriek tomu, že žalobca tento dôkaz navrhoval už v rámci žalobného návrhu, resp. súd vôbec nedal priestor sporovým stranám na prípadné návrhy na doplnenie dokazovania. Súd nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, a to výsluch žalovaného za účelom preukázania blízkosti osôb podľa ust. § 116 Občianskeho zákonníka. Súd nevykonával žiadne ďalšie dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Na základe vyššie uvedeného postupu jednoznačne došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keďže sudy nesprávnym procesným postupom znemožnili strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, je jednoznačne naplnený odvolací dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

Odvolací súd aj napriek tomu, že nemal riadne preukázanú existenciu členstva v družstve vo vzťahu k žalovanému aj v zmysle citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, tak vo veci samej rozhodol, preto rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.2. Na základe vyššie uvedených skutočností žalobca navrhuje, aby dovolací súd vydal nasledovné

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 18. 03. 2025, sp. zn. 6Co/7/2025 a Rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 18. 10. 2024, sp. zn. 16C/38/2024 v celom rozsahu ruší a vec vracia Okresnému súdu Michalovce na ďalšie konanie.

Dovolateľ má voči žalovaným nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie a trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Priznáva dovolateľovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalovaným.

4. Žalovaný 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol a priznal im náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd viazaný rozsahom

dovolania tak skúmal, či napadnuté rozhodnutie netrpí vadou zmätočnosti, ktorá zakladá dôvodnosť dovolania a podľa § 124 ods. 1 CSP identifikoval dve námietky vytýkané žalobcom, a to námietka nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a nevykonanie dôkazov.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. V súvislosti s námietkou dovolateľa o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

12. Je potrebné zdôrazniť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštalácie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

13. V súdnej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby. Dovolací súd je toho názoru, že odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k prijatému rozhodnutiu; jeho postup nemožno považovať za zjavne neodôvodnený. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. V súdnej veci sú z rozhodnutí nižších súdov zrejmé úvahy, ktoré ich viedli k zamietnutiu žalobného návrhu. Odvolací súd sa dostatočne vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a s odvolacími námietkami dovolateľa. Náležite vysvetlil, že vzhľadom na zrušujúce rozhodnutie najvyššieho súdu v danej veci nemal inú možnosť, ako si osvojiť právny záver o tom, že prevod spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti medzi žalovanou 1/ ako členom družstva a žalovaným 2/ ako družstvom je možné posudzovať ako prevod medzi blízkymi osobami podľa § 140 OZ. Zároveň uviedol, že posúdenie tejto právnej otázky je vyriešené rozsudkom najvyššieho súdu z 24. januára 2024 sp. zn. 4Cdo/238/2022, pričom toto rozhodnutie bolo publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS a rozhodnutí súdov SR 6/2024 pod číslom 75. Odvolaciemu súdu bolo známe aj ďalšie nepublikované rozhodnutie najvyššieho súdu z 28. novembra 2024 sp. zn. 5Cdo/172/2023. So zrušujúcim rozsudkom najvyššieho súdu v prejednávanej veci tak ide o ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (R 71/2018). Ďalej podotkol, že odkloniť sa od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu je možné, ale len vtedy, ak by došlo k zmene skutkových, právnych okolností alebo k zmene judikatúry. Tieto okolnosti však v posudzovanom prípade nevyšli najavo (bod 37 a 41). Pokiaľ dovolateľ vo svojom dovolaní namietal porušenie práva na spravodlivý proces tým, že je porušená povinnosť súdov rozhodnutia náležite odôvodniť, vytyka mu jeho zmätočnosť a nepreskúmateľnosť, dovolací súd konštatuje, že tieto námietky sú iba vo všeobecnej rovine a vadu zmätočnosti v tomto smere nezakladajú. Žalobca v skutočnosti namieta nesprávne právne posúdenie vzťahu žalovaných 1/ a 2/ ako blízkych osôb podľa § 116 Občianskeho zákonníka súdmi nižšieho stupňa, polemizuje s rozhodnutiami súdov ohľadom tejto otázky a svoj nesúhlas s prijatým právnym záverom zakrýva pod porušenie práva na spravodlivý proces.

14. Tvrdený nesprávny procesný postup dovolacieho súdu má spočívať aj v tom, že odvolací súd v odvolacom konaní nevykonával žiadne dokazovanie ohľadom toho, či je splnená jedna z podmienok tzv. „inej osoby“, v tom smere, či ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Konkrétne súdy nižšieho stupňa nevykonali dôkaz žalovanej 1/, ktorá by mohla túto skutočnosť náležite objasniť.

14.1. Preskúmaním obsahu spisu dovolací súd dospel k záveru, že dané námietky sú bezpredmetné, pretože v postupe dovolacieho súdu nezistil žiadne vady, ktoré by boli spôsobilé ukrátiť dovolateľa na jeho procesných právach a založiť tak dôvodnosť podaného dovolania. Odvolací súd v bode 37. správne poukázal na to, že cit.: „nakolko nedošlo k zmene skutkových ani právnych okolností a ani k zmene judikatúry, z ktorej vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení sp. zn. 5Cdo/62/2023, súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd v danom prípade nemali inú možnosť iba riadiť sa názorom vysloveným v uvedenom uznesení dovolacieho súdu, a to, že právnu otázku (či prevod spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti medzi žalovanou 1/ ako členom družstva a žalovaným 2/ ako družstvom možno posudzovať ako prevod medzi blízkymi osobami podľa § 140 OZ) možno pokladať za vyriešenú rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 24. januára 2024 sp. zn. 4Cdo/238/2022, kde dovolací súd v bode 23.4. uviedol, že z predmetných ustanovení zákona, ktoré sú citované v jeho predchádzajúcich bodoch, ako aj ďalších upravujúcich činnosť družstva vyplýva, že vzťah žalovaných má jednoznačne základ vo vzťahu družstva a člena družstva a o právach a povinnostiach vyplývajúcich z Obchodného zákonníka a zo stanov družstva.“ A súčasne dostatočným spôsobom odôvodnil, na akých skutkových okolnostiach spočíva tento prijatý právny záver, cit.: „Členský podiel žalovaného 1/ predstavuje majetkovú účasť člena družstva na majetku družstva, teda na majetku žalovaného 2/. Intenzita ich vzájomného vzťahu (jeho kvantita či kvalita, respektíve súdmi nižších inštancií deklarované „benefity“) je podľa názoru dovolacieho súdu v okolnostiach v danej veci dostatočným dôvodom, prečo predmetný

vzťah vykazuje vzťah blízkych osôb; vždy však takéto zistenie bude vyžadovať individuálne posúdenie každej veci. Z uvedených dôvodov možno preto súhlasiť s názorom dovolateľa, že vzťah žalovaných 1/ a 2/ je potrebné považovať za vzťah blízkych osôb.“ Zároveň sa v bode 43. a 44. vyjadril, prečo nevykonal žalobcom navrhnutý dôkaz, a to výsluch žalovanej 1/. Konštatoval, že dovolací súd pri svojom zrušujúcom uznesení vychádzal zo skutkového stavu, ktorý pri opätovnom rozhodnutí súdu prvej inštancie zostal nezmenený, a preto vykonanie žalobcom navrhnutého dôkazu by bolo nevhodné, ako správne konštatoval súd prvej inštancie. Postup odvolacieho súdu bol správny.

14.2. Dovolacie námiety žalobcu, že odvolací súd nevykonal žalobcom navrhovaný dôkaz, resp. nedokazoval tzv. „ujmu medzi blízkymi osobami“, podľa dovolacieho súdu nie sú dôvodné a odvolací súd svojím procesným postupom nezaťažil konanie vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Dovolací súd zároveň považuje za nevyhnuté poznamenať, že nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Prieskum skutkových zistení zo strany dovolacieho súdu spočíva iba v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci nezistil.

16. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd vyhodnotil ako neopodstatnenú námietku dovolateľa, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto jeho dovolanie ako nedôvodné podané podľa § 448 CSP zamietol.

17. V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/ a 2/ (§ 255 ods. 1 CSP) vznikol nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.